

НАПРЯМ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ

Бабіна С. І., кандидат філософських наук,
старший викладач кафедри філософії

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна*

ЦІННІСТЬ ЖИТТЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА «ЕКЗИСТЕНЦІЙНОМУ ВАКУУМУ» ОСОБИСТОСТІ

Багато сучасних дослідників констатують поширений у суспільстві особливий стан, який можуть переживати освічені та зрілі люди. Мова йде про так званий «екзистенційний вакуум» (В. Франкл) [1]. Це складний кризовий стан, перебуваючи у якому людина, як на перехресті, не знає куди їй рухатися далі, бо вона не усвідомлює сенс власного життя. Ця ситуація пов'язана з переживанням особистістю «внутрішньої порожнечі». За таких умов особливої актуальності набуває задача пошуку альтернативи заповнення «екзистенційного вакууму» особистості. Це вимагає від людини усвідомленого та відповідального ставлення до власного існування, повернення до «вічних цінностей», однією з яких є цінність життя [2].

Наявність духовної основи – це те, що відрізняє людину від інших живих істот. Духовна основа будується на цінностях, які є важливими для світогляду людини. Як складові духовності людини цінності відображують специфічне ставлення людей до природних, соціальних та духовних явищ з точки зору їх значимості. У цьому сенсі «цінності» є упорядкованим духовним комплексом, який мотивує діяльність людей, визначає стратегію їх життя.

Перебуваючи у стані внутрішньої «порожнечі» людина відчуває внутрішнє незадоволення, якийсь внутрішній конфлікт, який вона не може вирішити. У сучасному суспільстві ми бачимо існування різних варіантів «заповнення» цієї «порожнечі», наприклад, втеча від реальності через вживання алкоголю, наркотиків, втеча у віртуальну реальність, тощо. Але ці стратегії не є

конструктивними, вони дають людині тимчасове відчуття «повноти» існування, бо є стратегіями «втечи» від реального світу.

На нашу думку, в ситуації «екзистенційного вакууму» людині потрібно здійснити «перезавантаження» власних цінностей. СENS власного існування, до яких варіантів вирішення він не спонукав би людину у стані внутрішньої «порожнечі», його таємницю слід шукати у ньому самому, у його унікальності та неповторності. Людина, яка мала досвід спостерігати як «згасає» життя іншої людини, (наприклад, як волонтер у хоспісі чи досвід догляду за тяжко хворою близькою людиною), здатна зробити «переоцінку усіх цінностей». Поступово втрачаючи енергію життя, людина продовжує мати велике бажання жити та надію на те, що вона буде ще відчувати її повноту. Чи потрібно, маючи таке природне бажання, шукати сENS життя? Відповідь може бути лише в усвідомленості життя, в усвідомленні власне його цінності.

«Розгортання» життя – це творчий індивідуальний процес, який завжди спрямовується вибором людини, її «авторством» та відповідальністю. Людина завжди має можливість зробити вибір у відповідності до власних духовних цінностей. Усвідомлення того, що власне життя – це цінність, що життя є обмеженим у часі, спонукає людину просто жити, проживати «тут і зараз» кожну її мить, цінуючи саму цю можливість. Надавати життю змістовної повноти людина може у напряму розвитку власних здібностей, які вона має, та вирішення завдань, які життя перед нею час від часу ставить.

Література:

1. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сENSу. Психолог у канцтаборі / Віктор Франкл; [переклад О. Замойська]. – 4-те вид. – Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2020. – 159 с.
2. Швейцер А. Благоговение перед жизнью: Пер. с нем. / Сост. и посл. А. А. Гусейнова; Общ. ред. А. А. Гусейнова и М. Г. Селезнева. – М.: Прогресс, 1992. – 576 с.